

Sayı: 2026/1596-BU
Konu: Hassas eşyalarda sarı hattan sürekli kırmızı hatta sevk işlemleri hk.

13 Nisan 2026

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKARA

Bilindiği üzere, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 10/A maddesi uyarınca gümrük kontrollerinin risk analizi esasına dayalı olarak yürütülmesi öngörülmüş; bu kapsamda Bakanlığınıza risk yönetimi çerçevesini oluşturma, risk kriterlerini belirleme ve bu doğrultuda gerekli veri ve bilgileri toplama, saklama ve işleme yetkisi verilmiştir.

Bu doğrultuda, gümrük işlemlerine ilişkin risk unsuru taşıyan veya taşıması muhtemel her türlü işlem, veri ve bilginin ilgili birimlerce değerlendirilmesi ve buna göre işlem tesis edilmesi elbette büyük önem arz etmektedir. Ancak risk yönetimi uygulamalarının temel amacının; bir yandan kamu menfaatini korumak, diğer yandan ise dürüst ve uyumlu mükelleflerin gereksiz işlem yüküne maruz kalmasını önlemek olduğu açıktır.

Nitekim risk değerlendirmesi yapılırken; işlemlerin mevzuata uygun, doğru ve hatasız yürütülmesi kadar, ticaret erbabının gereksiz gecikmeler ve maliyet artışları nedeniyle mağdur edilmemesi de gözetilmelidir. Bu kapsamda, kendisini ispat etmiş, uyumlu ve güvenilir mükelleflerin korunması risk yönetiminin temel ilkelerinden biri olmalıdır.

Ancak üyelerimizden gelen yoğun geri bildirimlerden; özellikle denize kıyısı bulunan, çok işletmeli liman gümrükleri başta olmak üzere çeşitli gümrük idarelerinde, söz konusu eşyalara ilişkin işlemlerin birimler arası uygulama farklılıkları nedeniyle uzadığı, sarı hattan işlem görmesi beklenen beyannamelerin sıklıkla kırmızı hatta sevk edildiği ve bu durumun işlemlerin günlerce sonuçlandırılmamasına yol açtığı anlaşılmaktadır. Bu gecikmeler, hem ticari faaliyetleri aksatmakta hem de ciddi mağduriyetlere neden olmaktadır.

Elbette ki risk kriterleri çerçevesinde; eşyanın miktarı, niteliği, beyana uygunluğu, rejim hükümlerine uyum ve ibraz edilen belgelerin doğruluğu titizlikle denetlenmelidir. Ancak, yapılan kontroller sonucunda herhangi bir usulsüzlüğe rastlanmayan, aynı ülke ve aynı eşya grubuna ilişkin tekrarlayan işlemlerin her seferinde aynı yoğunlukta fiziki denetime tabi tutulması; risk yönetiminin etkinliği ve kaynakların verimli kullanımını açısından yeniden değerlendirilmesi gereken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çerçevede; geçmiş işlem performansı olumlu olan, risk seviyesi düşük olduğu açıkça ortaya konulan işlemler için daha kolaylaştırıcı, hızlı ve öngörülebilir uygulamaların geliştirilmesinin hem ticaretin akışını hızlandıracağı hem de idari kaynakların daha etkin kullanılmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak; hassas eşyalara uygulanan mevcut risk kriterleri kapsamında yürütülen işlemlerin, daha hızlı, pratik ve öngörülebilir şekilde sonuçlandırılmasına imkân sağlayacak yeni düzenlemelerin hayata geçirilmesi hususunda gereğini arz ederim.

Serdar KESKİN
İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir Meslek teşekkülüdür.